

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

КАФЕДРА МОДИ ТА СТИЛЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
мистецтв і моди

Наталія ОСТАПЕНКО

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Київ 2024 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: декан факультету мистецтв і моди, д.т.н., проф. Н.В. Остапенко

Схвалено Вченою Радою факультету мистецтв і моди

Протокол від «31» листопада 2024 року № 1

Декан факультету Наталія ОСТАПЕНКО

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри мистецтв і моди

Протокол від «31» листопада 2024 року № 1

Завідувач кафедри Тетяна СТРУМІНСЬКА

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	обов'язкова	
Змістових модулів – 1	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
Загальна кількість годин – 120	Лекції	
	10 год.	2 год.
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 год самостійної роботи здобувача вищої освіти – 9 год	Практичні роботи	
	20 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	90 год.	114 год.
	Вид підсумкового контролю: залік (семестр 3)	

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

**Робоча програма навчальної дисципліни складається із змістовного модуля:
Змістовий модуль 1.**

Мета курсу – полягає у формуванні у здобувача вищої освіти загальних та фахових компетентностей, а саме: здатності генерувати нові ідеї (креативність); здатності розробляти проекти та управляти ними, з дотриманням прав інтелектуальної власності та комерціалізувати їх результати; здатності проводити дослідження, спираючись на філософський базис науки та системний науковий світогляд, дотримуючись принципів академічної доброчесності, професійної етики та загальнокультурного кругозору; здатності виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, спираючись на принципи академічної доброчесності та дотримання прав інтелектуальної власності.

Результати навчання дисципліни:

знати: основні характеристики та класифікації об'єктів права інтелектуальної власності та етапи життєвого циклу об'єктів права інтелектуальної власності, уявлення про вимоги сфери діяльності; норми законодавства про авторське право; принципи академічної доброчесності під час провадження наукової (творчої) діяльності; основні положення національного законодавства з питань академічної доброчесності при оформленні права інтелектуальної власності та комерціалізації результатів наукових досліджень; основні завдання трансферу технологій у життєвому циклі інновації; нормативно-правової бази трансферу технологій; особливості управління інтелектуальною власністю; питання захисту прав інтелектуальної власності у міжнародних проектах і програмах;

вміти: розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, спираючись на принципи академічної доброчесності та дотримання прав інтелектуальної

власності; виконувати оригінальні дослідження в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та міждисциплінарних напрямках, та кваліфіковано відобразити їх результати у наукових публікаціях;

здатен продемонструвати: управління об'єктами права інтелектуальної власності; вміння самостійно виконувати наукові дослідження та коректно посилається на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; проведення оцінки витрат, пов'язаних з придбанням технологій, інформаційного пошуку, порівняння і вибору технологій; виконання міжнародних наукових проектів в Україні;

володіти навичками: розробки проектної ідеї; презентування, обговорення та захисту власних поглядів в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією, в тому числі в іншомовному середовищі; добросовісно оформляти результати наукових досліджень, створювати й оформляти об'єкти права інтелектуальної власності; пошуку партнерів проектів, підготовки заявки на грант: підготовки і складання, розробки проекту кошторису витрат та бюджету проекту; працювати в групі з відбору об'єктів інтелектуальної власності для їх комерціалізації.

Програмні результати навчання

ІК	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ЗК 2	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 4	Здатність розробляти проекти та управляти ними, з дотриманням прав інтелектуальної власності та комерціалізувати їх результати.
ЗК 5	Здатність проводити дослідження, спираючись на філософський базис науки та системний науковий світогляд, дотримуючись принципів академічної добросовісності, професійної етики та загальнокультурного кругозору.
ФК 1	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, спираючись на принципи академічної добросовісності та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 5	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, спираючись на принципи академічної добросовісності та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 8	Вміти виконувати оригінальні дослідження в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та міждисциплінарних напрямках, та кваліфіковано відобразити їх результати у наукових публікаціях.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити, постреквізити): успішне опанування дисциплін «Актуальні проблеми розвитку фінансової екосистеми України в умовах глобалізаційних викликів», «Методологічні та прикладні аспекти стратегічного фінансового менеджменту».

Методи навчання: словесні, пояснювально-демонстраційні, репродуктивні, дослідницькі, метод проблемного викладання.

Методи контролю: усний (усне опитування), письмовий (контрольне завдання, реферативне дослідження), тестовий контроль.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 3).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання: презентації, тести, питання для поточного та підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми практичного заняття	Кількість годин за формами здобуття вищої освіти:	
		очна	заочна, дистанційна
Змістовий модуль		120	
1	Тема: Об'єкти права інтелектуальної власності	30	39
	Лекційне заняття 1. Об'єкти права інтелектуальної власності	2	2
	Практичне заняття 1. Оформлення заявки на промисловий зразок	5	1
	Самостійна робота. Системний підхід в технічній творчості	23	36
2	Тема: Управління об'єктом права інтелектуальної власності	30	40
	Лекційне заняття 2. Управління об'єктом права інтелектуальної власності	2	-
	Практичне заняття 2. Оформлення заявки на винахід (корисну модель)	5	2
	Самостійна робота. Міжнародна патентна класифікація винаходів	23	38
3	Тема: Мета та основні способи комерціалізації	40	26
	Лекційне заняття 3. Мета та основні способи комерціалізації	4	-
	Практичне заняття 3. Оформлення ліцензійного договору про продаж невиключної ліцензії	10	1
	Самостійна робота. Мета та основні способи комерціалізації	26	25
4	Тема: Дослідження в трансфері технологій	20	15
	Лекційне заняття 4. Дослідження в трансфері технологій	2	-
	Самостійна робота. Узагальнення інформації, аналіз та критичне оцінювання конкурентної позиції запропонованої технології, ринку їх збуту.	18	15
Разом з дисципліни		120	

4 ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота				МК (тестовий)	Сума
T1	T2	T3	T4		
28	36	12	14	10	100

4.2. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ РОБІТ

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	Усього
Виконання і захист практичних робіт	28	36	12	-	80
Презентації	-	-	-	14	10
Модульний контроль	10				10
Всього з дисципліни					100

4.3 Критерії оцінювання

Види роботи	Оцінка (відсоток від максимального балу)
1	2
Виступ на практичному занятті	
оцінюється практична робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно, самостійно та аргументовано його викладає; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного матеріалу та практичних завдань; вільно користується спеціальною науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки; демонструє високий рівень виконання практичних навичок.	90-100 %
оцінюється практична робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, користується спеціальною науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	70-89 %
оцінюється практична робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускає істотні неточності та помилки, володіє лише обов'язковим мінімум методів дослідження.	30-69 %
оцінюється практична робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, а в окремих випадках – не розуміє матеріалу поточної теми. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки.	1-29 %
Відсутнє будь-яке мовлення або здобувач відмовляється від виконання завдання; жодних спроб брати участь у дискусії чи висловлюватися.	0
Презентація	
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо тема розкрита повно, з авторським внеском; слайди легко читаються; достатня кількість ілюстрацій, що розкривають тему, в основному авторські; ретельно, аргументовано і повно виконано всі завдання, продемонстровано глибокі, узагальнені знання і розуміння вивченого матеріалу.	12-14
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо тема розкрита повно; слайди легко читаються; достатня кількість ілюстрацій, що розкривають тему, в т.ч. авторські; аргументовано виконано всі завдання, продемонстровано узагальнені знання і розуміння вивченого матеріалу.	9-11
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо тема розкрита недостатньо повно; більшість слайдів легко читаються; достатня кількість ілюстрацій, що розкривають тему; недостатньо послідовно виконано завдання, продемонстровано знання і розуміння вивченого матеріалу.	6-8

1	2
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо тема розкрита частково; деякі слайди складно читаються; ілюстрації за змістом або якістю частково розкривають тему; недостатньо послідовно і з неточностями виконано завдання, має недостатні знання і засвоєння вивченого матеріалу.	4-5
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо тема неповно розкрита; слайди складно читаються; ілюстрації загалом не відповідають темі презентації; завдання виконано непослідовно, не у повному обсязі і з грубими помилками.	1-3
оцінюється презентація здобувача вищої освіти, якщо він не виконує завдання роботи	0
Модульний контроль	
Оцінювання модульного контролю здійснюється за 10-бальною шкалою у вигляді тесту у Модульному середовищі освітнього процесу КНУТД (МСОП КНУТД) та становить 0,5 бали за кожну правильну відповідь.	10-0

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /заліку/	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

5.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою цієї навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

5.2. Допускається визнання результатів навчання аспірантами, отриманих у неформальній (інформальній) освіті за наявності правоохоронних документів на промисловий зразок, на винахід/корисну модель, ліцензійного та інших договорів, а також документів, які підтверджують результати навчання.

5.3. Для одержання мінімальної позитивної оцінки з дисципліни необхідно у визначені викладачем терміни набрати мінімальну кількість балів за кожен тему, поточні і модульний контролю.

5.4. У разі несвоєчасного виконання робіт кількість набраних балів знижується на 30%.

5.5. Перенесення терміну здачі робіт/перездача:

- можлива пролонгація термінів здачі робіт з поважних причин (лікарняний, академічна мобільність тощо), про що потрібно попередити викладача заздалегідь;
- без поважних причин – кількість набраних балів знижується на 30%.

5.6. Якщо був виявлений плагіат, здобувачеві повертається робота та видається новий варіант завдання.

5.7. Пропущені заняття відпрацьовуються здобувачем вищої освіти згідно з погодженим з викладачем індивідуальним графіком у разі недостатньої кількості балів для отримання мінімальної позитивної оцінки з дисципліни.

5.8. Оскарження оцінювання відбувається згідно з «Положенням про порядок і методику рейтингового оцінювання академічних досягнень студентів КНУТД» і таким чином: здобувач вищої освіти, який не погоджується з результатом підсумкового контролю, має право подати заяву на ім'я ректора за погодженням декана факультету / директора інституту в день проведення екзамену або не пізніше 15:00 наступного робочого дня. Для розгляду апеляції протягом трьох робочих днів після подачі заяви на факультеті / інституті наказом ректора створюється апеляційна комісія в такому складі: голова комісії (проректор, декан факультету / директор інституту, їх заступники або директор Навчально-методичного центру управління підготовкою фахівців), секретар та члени комісії (обов'язково має бути представник від студентського самоврядування). Апеляційна комісія оцінює письмові відповіді студента, який подав апеляцію, на кожне завдання окремо за критеріями, що визначені в робочій програмі навчальної дисципліни. Додаткове опитування студента під час розгляду його роботи не допускається. Апеляційна комісія після розгляду апеляції студента ухвалює одне з двох рішень: або виставлена оцінка з навчальної дисципліни відповідає рівню і якості виконаної роботи та не змінюється, або виставлена оцінка з навчальної дисципліни не відповідає рівню і якості виконаної роботи та збільшується / зменшується на певну кількість балів (указується нова оцінка та бали відповідно до прийнятої системи оцінювання знань).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основна

1. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С.
2. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс] : підручник / Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. — Харків : Федорко, 2021. 262 с.
3. Укрпатент [Ел.ресурс] : Режим доступу: <https://ukrpatent.org> Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент)
4. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

5. інтелектуальна власність. Законодавство, судова практика [Текст] / упоряд.: А. В. Григоренко, Л. С. Григоренко. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 344 с.
6. Авторське право та суміжні права в Україні. Їх захист та відповідальність [Текст] : практ. посіб. / упоряд.: К.І. Чижмарь, Д.В. Журавльов. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 224 с.
7. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
8. Наукова діяльність. Патентознавство. Інтелектуальна власність. Підручник / Укладасі: Г.О. Оборський, І. М. Чістякова, Д. Д. Татакі, О. С. Білоусов, І. Б. Кривдіна, В. П. Кубко, С. Х. Яворський. К.: Каравела, 2018. 232 с.
9. Екодизайн світлового середовища сучасного міста: формування підходів щодо удосконалення вимірювань освітлення міських об'єктів [Текст] / С. В. Хоперський, В. В. Кузьменко, Н. В. Остапенко, С. М. Чумаченко, Є. В. Резніков // Art and Design. - 2022. - № 4 (20). - С. 108-120.
10. Авторське право і суміжні права в Україні. Вахонєва Т.М. навч. Посібник. Дакор: Київ, 2019. 2-ге вид., [перероб. і допов]. 575 с.
11. Права інтелектуальної власності та їх захист : навчально-метод. посібник / О.І.Харитоновна, Г.О. Ульянова С.В. Мазуренко, А.В. Кирилук, Н.П. Бааджи, Л.І. Галупова, І.В. Мартинюк. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 121 с.
12. Грищенко І. М. Стійкість та незламність позицій торгово-виробничої групи компаній "Текстиль-Контакт" – лідера вітчизняної індустрії моди [Текст] / І. М. Грищенко, Л. М. Ганущак-Єфіменко, Н. В. Остапенко // Індустрія моди. Fashion Industry. - 2024. - № 1. - С. 38-50.
13. Ю. А. Даниленко, О. Я. Юрчишин. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ. Практичні аспекти / Посібник під ред. Б.В. Гриньова – Харків: Вид-во «ІСМА», 2023. – 188 С.
14. Строкань О. В., Мірошніченко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: конспект лекцій. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2021. 152с.

Додаткова

1. Михайлюк О.Ю., Луцкер Т.В., Колосніченко О.В., Струмінська Т.В. Патент на промисловий зразок №42524. Двостороннє пальто з фактурним ефектом. дата реєстрації 12.10.2020, Бюл №.19. Номер заявки s2020 00412, дата подання заявки 24.02.2020, чинний з 12.17.2020.
2. Колосніченко М.В., Остапенко Н.В., Король Р.В., Радіонов Р.В., Рубанка А.І., Токар Г.М. Патент України на корисну модель №143731 Розвантажувальний жилет. МПК (2020.01) A41D 1/04. опубл. 10.08.2020, Бюл. № 15.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України про охорону прав на винаходи і корисні моделі. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
2. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України про охорону прав на промислові зразки. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
3. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України про охорону прав на знаки для товарів і послуг. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
4. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України про правову охорону географічних зазначень. [Електронний ресурс]. URL : https://zakononline.ua/documents/show/204510_204575
5. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80/ed20201014#Text>

6. Про авторське право і суміжні права: Закон України про авторське право і суміжні права. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
7. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України про охорону прав на сорти рослин. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>
8. Промислова власність у цифрах: бюлетень. [Електронний ресурс]. URL : <https://ukrpatent.org/atachs/promvlasnist-2021.pdf>
9. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ. [Електронний ресурс]. URL : <https://online.novaposhta.education/blog/intelektualna-vlasnist-v-ukrayini>

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від “_____” _____ 20__ р. № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від “_____” _____ 20__ р. № _____

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ініціали та прізвище)